

مذاکره محرمانه نفتی در پکن

آیا طلسم سرمایه‌گذاری چین در صنعت نفت ایران شکسته می‌شود؟

سفر ابراهیم رئیسی به چین چه تأثیری بر سرمایه‌گذاری این کشور در میدان‌های نفت و گاز ایران دارد و تا چه میزان چینی‌ها حاضر به تامین مالی پروژه‌های نفت و گاز خواهند شد؟ حضور جواد اوچی، وزیر نفت در این سفر نشان می‌دهد ایران حساب ویژه‌ای برای تشویق شرکت‌های چینی برای سرمایه‌گذاری در برخی میدان‌های مهم از جمله میدان یادآوران، آزادگان و پروژه ال‌ان‌جی باز کرده است. گفته می‌شود این مذاکرات به‌صورت محرمانه خواهد بود.

چین از جمله خریداران سنتی نفت ایران است و حتی در دوران تشدید تحریم‌ها واردات نفت از ایران را قطع نکرد اما راهبرد تیم مذاکره‌کننده نفتی ایران، جلب و جذب سرمایه‌گذاری چینی به‌ویژه از طریق گفت‌وگو با شرکت سینوپک خواهد بود. پیش از این بارها شرکت ملی نفت با شرکت چینی سینوپک برای توسعه میدان نفتی مشترک بین ایران و عراق موسوم به یادآوران مذاکره کرده بودند که به نتیجه نرسید و حالا باید دید در اثر سفر رئیس جمهوری به پکن طلسم سرمایه‌گذاری چین در صنعت نفت و گاز ایران باز می‌شود. ۲ تیرماه سال ۱۳۹۶ بود که یک قرارداد مهم نفتی با مشارکت کنسر سوسیومی از توتال فرانسه، سان‌پی‌سی چین و پتروپارس امضا شد اما پس از خروج آمریکا از برجام ابتدا توتال و پس از چندماه شرکت دولتی سان‌پی‌سی هم از سرمایه‌گذاری کنار کشیدند و اکنون این سؤال مطرح است که چینی‌ها در کدام‌یک از میدان‌های مشترک ایران با همسایگان سرمایه‌گذاری خواهند کرد؟

۱۳ روز پس از انتشار خبری رسمی در ارگان رسانه‌ای وزارت نفت مبنی بر آغاز فعالیت‌های توسعه‌ای در میدان یادآوران پس از ۶ سال وقفه با حضور شرکت‌های ایرانی، مدیر سرمایه‌گذاری و کسبوکار شرکت ملی نفت با تأکید بر اینکه دولت سیزدهم برخلاف دولت گذشته به شریک قدیمی همچون چین و روسیه نگاه راهبردی دارد، اعلام کرد: از زمان آغاز به‌کار دولت سیزدهم مذاکراتی منظم با شرکت سینوپک چین درباره گام دوم توسعه میدان یادآوران در قالب قرارداد بیع متقابل به ارزش بیش از ۱۲ میلیارد دلار داشته‌ایم که به نهایی‌شدن توافق‌های فنی و رسیدن به مرحله دریافت مجوزها انجامید و شرکت‌های چینی هیچ‌گاه به‌صورت رسمی از این مذاکرات خارج نشده‌اند. فریدون کردزنگنه تأکید کرد: با وجود تحریم‌ها شرکت ملی نفت ایران همسایگان راهبردی همکاری بلندمدت میان ایران و چین، مذاکره با شرکت‌های خصوصی و دولتی این کشور برای توسعه میدان یادآوران و دیگر میدان‌های مشترک در کشور ادامه دارد.

او با یادآوری اینکه هر مرحله نخست میدان نفتی یادآوران پیش از این از سوی سینوپک در سال ۹۵ با ظرفیت ۱۱ هزار بشکه در روز تکمیل شد و در حال بهره‌برداری است، افزود: براساس مذاکرات با این شرکت قرار بود هر مرحله دوم توسعه این میدان مشترک نیز به این شرکت واگذار شود، اما متأسفانه در آن مقطع زمانی وزیر پیشین نفت، مذاکرات را متوقف کرد. مدیر سرمایه‌گذاری و کسبوکار شرکت ملی نفت ایران با تأکید بر اینکه سینوپک تاکنون به‌هیچ‌عنوان به‌صورت رسمی اعلام نکرده است که در توسعه میدان یادآوران همکاری کرده است، تأکید کرد: مسئولان مذاکره‌کننده با این شرکت در شرکت ملی نفت ایران به‌دنبال راهکارهای نو برای استفاده از فرصت سرمایه‌گذاری این شرکت در میدان مشترک یادآوران هستند.

گفت‌وگوی محرمانه

کردزنگنه با اشاره به اینکه توسعه میدان یادآوران جزو پروژه‌های اولویت‌دار شرکت ملی نفت ایران است، گفت: طرح تولید زود هنگام میدان یادآوران همسو با طرح اصلی شرکت چینی است و برخی همکاری در شرکت‌های تابع درباره این میدان و مذاکرات با طرف چینی گفت‌وگوهایی کرده‌اند که البته باید با هماهنگی شرکت ملی نفت ایران انجام شود زیرا مذاکرات به‌صورت محرمانه در سطوح مدیریتی کلان در شرکت ادامه دارد. وی یکبار چه‌سازای میدان مشترک آزادگان و توسعه میدان‌های نفتی مشترک در عراق را از جمله محورهای مذاکره با سینوپک دانست و افزود: مهم‌انگیز با توجه به مشخص شدن سهامداران کنسر سیموم توسعه‌دهنده این میدان، شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان کارفرما در مذاکرات خود با این شرکت چینی خواسته‌ایم که به‌عنوان سرمایه‌گذار در این میدان حضور داشته باشند.

مدیر سرمایه‌گذاری و کسبوکار شرکت ملی نفت ایران تأکید کرد: سینوپک پارسال که سلسابقه همکاری با ایران در هر مرحله نخست توسعه میدان آزادگان شمالی را دارد برای همکاری دوباره با ما پیشنهاد خود را ارائه کرد که پیش از سفر وزیر نفت به چین در ماه‌های گذشته مسائل ۲ شرکت بررسی شد.

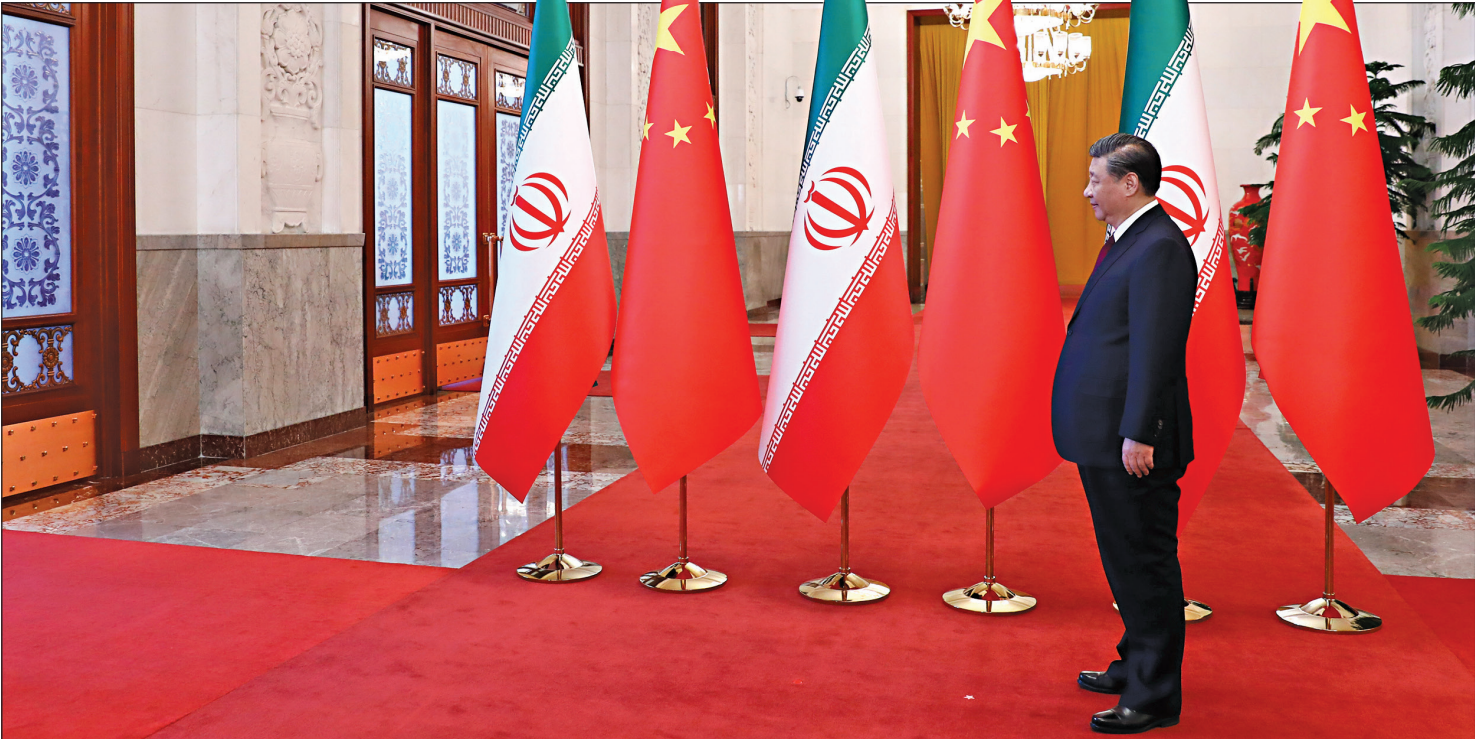
پول چینی در راه است

کردزنگنه با اشاره به مذاکرات شرکت ملی نفت ایران با دولت برای استفاده از خط اعتباری چین - ایران برای توسعه میدان‌های مشترک نفتی افزود: در آخرین مذاکراتی که با یکی از شرکت‌های بزرگ چینی داشتیم، این شرکت حاضر به سرمایه‌گذاری سسه به یک (سه سهم ایران سه سهم چین) در پروژه ایران‌ال‌ان‌جی با استفاده از خط اعتباری چین - ایران شده است.

او تهاوت نفت خام با کالا را یکی دیگر از محورهای مذاکرات شرکت ملی نفت ایران با شرکت‌های چینی دانست و اعلام کرد: برای خرید کالا از داخل یا خارج باید استانداردهای شرکت ملی نفت ایران رعایت شود، در صورت رسیدن به نتایج دلخواه در مذاکرات خود بی‌شک از این ظرفیت برای جذب سرمایه در صنعت نفت کشور استفاده می‌کنیم.

پروژه‌های در دست مذاکره

- میدان نفتی یادآوران مشترک با عراق ذخیره درجای نفت: **۱۷ میلیارد بشکه**
- میدان نفتی آزادگان شمالی مشترک با عراق ذخیره درجای نفت: **۳۳ میلیارد بشکه**
- طرح ال‌ان‌جی ایران مبلغ سرمایه‌گذاری اولیه احتمالی: **۳ میلیارد دلار**

فصل جدید تجارت ایران و چین

فرصت‌ها و ظرفیت‌های توسعه روابط اقتصادی ایران و چین در همایشی با حضور مقامات و مسئولان ۲ کشور بررسی شد

گزارش
روزنامه‌نگار
احمد میر خدائی

در جریان سفر سیدابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری کشورمان به چین که با دعوت رئیس چین، رئیس جمهوری چین انجام شده است، همایش بررسی فرصت‌ها و ظرفیت‌های توسعه روابط اقتصادی ایران و چین نیز با حضور چهره‌های شاخص از مسئولان چینی و ایرانی برگزار شد. همایشی که می‌تواند پیش‌درآمد فصل جدید تجارت ایران و چین قلمداد شود و تصویری از نگاه ۲ کشور به روابط استراتژیک و راهبردی آینده ارائه می‌دهد. طبق اعلام اتاق ایران، این همایش با حضور مقامات دولتی و فعالان بخش خصوصی ۲ کشور در مقر شورای گسترش تجارت بین‌المللی چین در پکن برگزار شده است. به گزارش همشهری، چین دومین اقتصاد بزرگ دنیا و چین ششمین اقتصاد بزرگ جهان است و بر همین اساس یکی از شرکای اصلی در تجارت خارجی اغلب کشورهای محسوب می‌شود اما به واسطه اینکه اقتصاد چین و ایران مکمل یکدیگر محسوب می‌شوند، کشورمان توسعه روابط اقتصادی ایران و چین نیز با حضور چهره‌های شاخص از مسئولان چینی و ایرانی برگزار شد. همایشی که می‌تواند پیش‌درآمد فصل جدید تجارت ایران و چین قلمداد شود و تصویری از نگاه ۲ کشور به روابط استراتژیک و راهبردی

آینده ارائه می‌دهد. طبق اعلام اتاق ایران، این همایش با حضور مقامات دولتی و فعالان بخش خصوصی ۲ کشور در مقر شورای گسترش تجارت بین‌المللی چین در پکن برگزار شده است. به گزارش همشهری، چین دومین اقتصاد بزرگ دنیا و چین ششمین اقتصاد بزرگ جهان است و بر همین اساس یکی از شرکای اصلی در تجارت خارجی اغلب کشورهای محسوب می‌شود اما به واسطه اینکه اقتصاد چین و ایران مکمل یکدیگر محسوب می‌شوند، کشورمان توسعه روابط اقتصادی ایران و چین نیز با حضور چهره‌های شاخص از مسئولان چینی و ایرانی برگزار شد. همایشی که می‌تواند پیش‌درآمد فصل جدید تجارت ایران و چین قلمداد شود و تصویری از نگاه ۲ کشور به روابط استراتژیک و راهبردی همچنین ایجاد ظرفیت‌های جدید تأکید کرد. معاون شورای گسترش تجارت بین‌المللی چین (CCPIT) در این همایش با تأکید بر اینکه ایران، شریک تجاری مهم چین در آسیا محسوب می‌شود، گفت: ایران و چین دارای روابط ریشه‌دار و مستحکم هستند و توسعه روابط مدنی و فرهنگی میان ملت‌های ۲ کشور و دوستی میان مردم ۲ کشور مسیر را برای توسعه و تحکیم روابط تجاری و اقتصادی دو جانبه هموار کرده است. او با اشاره به تجارت ۱۵.۸ میلیارد دلاری ایران و چین در سال ۲۰۲۲ میلادی، بر لزوم گسترش روابط تجاری ۲ کشور باید با استفاده از ظرفیت‌های موجود و همچنین ایجاد ظرفیت‌های جدید تأکید کرد.

از سرمایه‌گذاری چین در ایران حمایت می‌شود

علی فکری، رئیس سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران ظرفیت‌های زیادی برای همکاری ایران و چین وجود دارد و دولت‌ها باید زمینه را برای استفاده از این ظرفیت‌ها فراهم کنند. چین چهارمین سرمایه‌گذار بزرگ در ایران بوده و از سال‌های گذشته تاکنون ۵۲ میلیارد دلار در ایران سرمایه‌گذاری انجام داده است و سازمان سرمایه‌گذاری و فنی ایران، از سرمایه‌گذاری چین در ایران حمایت می‌کند. ایران در مسیر جاده قدیم ابریشم موقعیت استراتژیکی داشته و اکنون همان موقعیت را در برنامه یک کمربند یک جاده و کریدور شمال و جنوب دارد. در این شرایط ایجاد منطقه آزاد مشترک مرزی میان ایران و همسایگان فرصت‌های جدیدی برای جذب همکاری‌های خارجی به‌خصوص با چین ایجاد خواهد کرد و با سرمایه‌گذاری چین، زمینه انتقال فناوری به ایران و تحقق توسعه پایدار فراهم خواهد شد.

فرصت توسعه روابط در مناطق آزاد

علیرضا پیمان پاک، رئیس کل سازمان توسعه تجارت ایران ظرفیت جدید همکاری میان ۲ کشور به‌واسطه همکاری شرکت‌ها در زنجیره تامین کالا و تولید و مصرف قابل توجه است و می‌تواند از طریق مشارکت‌های منطقه‌ای مهم، افزایش نیز پیدا کند. توسعه همکاری‌های منطقه‌ای با کشورهای همسایه، یکی از راهبردهای ایران است و با این راهبرد، پیوستن ایران به تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا، امکان همکاری با این کشورها در قالب مناطق آزاد و همکاری شرکت‌های کوچک و متوسط فراهم می‌شود. همچنین ایجاد منطقه آزاد مشترک در اوراسیا و همکاری با چین در این منطقه و منطقه آزاد سرخس و اروند، یکی از بهترین فرصت‌ها برای توسعه روابط اقتصادی دو جانبه و چندجانبه است.

بخش خصوصی وارد میدان شود

مجید رضا خیری، رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین قصد مقامات ایران و چین توان توسعه همکاری‌های اقتصادی، یک اتفاق مهم محسوب می‌شود و بخش خصوصی ۲ کشور باید از این فرصت استفاده کنند. در شرایط فعلی، بیش از ۹۰ درصد روابط تجاری ایرانی و چین، ناشی از همکاری شرکت‌های بزرگ دولتی و غیر خصوصی است. در حالی که توسعه روابط ۲ کشور، نیازمند ورود بخش‌های خصوصی و شرکت‌های کوچک و متوسط است و تشویق و کمک به این شرکت‌ها برای تقویت همکاری‌های دوجانبه می‌تواند روند توسعه مناسبات و کیفیت و پایداری آنها را افزایش دهد.

جایگاه چین روی نقشه تجارت خارجی ایران

مواد معدنی، مشتقات پترو پالایشگاهی، مصالح ساختمانی، قیر، محصولات فولادی و سایر فلزات نیمه ساخته از جمله کالاهای پر طرفدار ایرانی در چین هستند

پر طرفدارترین کالاهای ایرانی در چین

آمارها نشان می‌دهد بخشی از کالاهای ایرانی در چین پر طرفدارند و بخش عمده صادرات ایران به چین را تشکیل می‌دهند. این کالاهای محصولاتی از قبیل مواد معدنی، مشتقات پترو پالایشگاهی، مصالح ساختمانی، قیر، محصولات فولادی، و سایر فلزات نیمه ساخته را شامل می‌شود. این محصولات بیش از ۶۵ درصد از صادرات ایران به چین را تشکیل می‌دهد که در طول ۸ ماه گذشته ۸.۵ میلیارد دلار برای ایران ارزآوری داشته است. همچنین لوازم الکترونیکی، روغن‌های صنعتی، کود، دارو، ماشین، محصولات فولادی، پارچه، لاستیک، لوازم و قطعات خودرو، کاغذ، مقوا، محصولات غذایی و نهاده‌ها از مهم‌ترین کالاهای وارد شده از چین به ایران هستند.

روابط تجاری چین در منطقه

گمرک چین به تازگی اعلام کرده حجم مبادلات تجارت خارجی این کشور در ۱۰ ماهه سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۷.۷ درصد رشد کرده و به ۵.۲۶ تریلیون دلار رسیده است. در این بین چین، ۲.۹۹ تریلیون دلار صادرات داشته که نسبت به سال ۲۰۲۱ معادل ۱۱ درصد رشد کرده و واردات چین هم معادل ۲.۲۷ تریلیون دلار بوده که ۳.۵ درصد بالاترفته است. گمرک چین اعلام کرده: کشورهای عضو اتحادیه جنوب شرق آسیا، آ.ث.ا، آن، اتحادیه اروپا، آمریکا و کره جنوبی بزرگ‌ترین شرکای تجاری چین در سال ۲۰۲۲ بوده‌اند. آمارهای رسمی چین نشان می‌دهد که مجموع تجارت یکن با کشورهای عربی در یک سال گذشته به حدود ۳۲۲.۲ میلیارد دلار رسیده است و در این میان عربستان سعودی بیش از یک چهارم تجارت کشورهای عربی با چین را به‌خود اختصاص داده و بزرگ‌ترین شریک تجاری چین در خاورمیانه و شمال آفریقا است. به‌انجام تفاهنامه‌های جدید قرار است این ارقام افزایش یابد. شرکت‌های سعودی و چینی طی سفر رئیس جمهور چین به عربستان سعودی در پاییز ۲۴ قرارداد سرمایه‌گذاری اقتصادی در بخش‌های مختلف را امضا کردند. چین، ۲۷ درصد کالای صادرات نفت خام و حدود یک چهارم صادرات صنایع شیمیایی عربستان در سال ۲۰۲۱ را به‌خود اختصاص داده است. حجم مبادلات تجاری چین با عربستان در سال ۲۰۲۱ حدود ۸۷.۲ میلیارد دلار بوده و امارات با حجم مبادلات تجاری ۷۲.۴ میلیارد دلار در رتبه دوم و عراق با ۷۳.۲ میلیارد دلار در رتبه سوم قرار گرفته است. در میان کشورهای خاورمیانه، ترکیه با ۴۲.۲ میلیارد دلار در جایگاه چهارم و سلطان‌نشین عمان با حجم مبادلات تجاری با چین ۳۲.۱ میلیارد دلار در رتبه پنجم قرار گرفته است.

رتبه ۱۴۳ ایران از صادرات چین

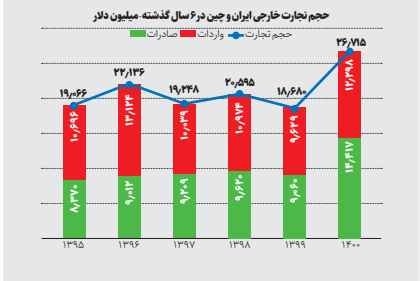
ایران در بین کشورهای جهان از حیث صادرات کالاهای چینی در سال ۲۰۲۰ میلادی در جایگاه ۴۳ قرار دارد و تنها ۰.۴ درصد از کل صادرات چین به ایران صورت گرفته است. این در حالی است که در بین کشورهای منطقه، امارات متحده عربی در رتبه ۲۳، مصر در رتبه ۳۵، عراق در رتبه ۳۹ قرار دارد. آمریکا با سهم ۱۸.۹ درصدی در رتبه نخست، هنگ کنگ با سهم ۱۱.۴ درصدی در رتبه دوم و ژاپن با سهم ۵.۹ درصدی در رتبه سوم جای گرفته است.

رتبه	نام کشور	میلیارد دلار سهم	رتبه	نام کشور	میلیارد دلار سهم
۱	آمریکا	۴۶۳	۱۸.۹	۴۶	لهستان
۲	هنگ کنگ	۲۷۳	۱۱.۴	۴۷	بلژیک
۳	ژاپن	۱۴۳	۵.۹	۴۸	ترکیه
۴	ویتنام	۱۱۴	۴.۷	۴۹	نیجریه
۵	کره جنوبی	۱۱۳	۴.۷	۳۰	پاکستان
۶	آلمان	۸۷	۳.۶	۳۱	شیلی
۷	هند	۷۹	۳.۳	۳۲	آفریقای جنوبی
۸	انگلیستان	۷۳	۳.۰	۳۳	بنگلادش
۹	هندوستان	۶۷	۳.۸	۳۴	جمهوری چک
۱۰	تایوان	۶۰	۲.۵	۳۵	مصر
۱۱	سنگاپور	۵۸	۲.۴	۳۶	میانمار
۱۲	مالزی	۵۶	۲.۴	۳۷	قزاقستان
۱۳	استرالیا	۵۳	۲.۳	۳۸	سایرکشورها
۱۴	روسیه	۵۱	۲.۱	۳۹	عراق
۱۵	تیلند	۵۱	۲.۱	۴۰	کلمبیا
۱۶	مکزیک	۴۵	۱.۹	۴۱	برو
۱۷	کانادا	۴۲	۱.۸	۴۲	پاناما
۱۸	فیلیپین	۴۱	۱.۷	۴۳	ایران
۱۹	اندونزی	۴۱	۱.۷	۴۴	سوید
۲۰	فرانسه	۳۷	۱.۶	۴۵	کامبوج
۲۱	برزیل	۳۵	۱.۵	۴۶	دانمارک
۲۲	ایتالیا	۳۳	۱.۴	۴۷	مجارستان
۲۳	امارات	۳۲	۱.۳	۴۸	آرژانتین
۲۴	عربستان	۲۸	۱.۲	۴۹	یونان
۲۵	اسپانیا	۲۸	۱.۱	۵۰	اوکراین

تجارت خارجی

چین؛ شریک نخست تجاری ایران

چین سالی است که رتبه نخست را در تجارت خارجی ایران به‌خود اختصاص داده و علاوه بر اینکه هم‌اکنون بزرگ‌ترین خریدار نفت ایران به حساب می‌آید، بیشترین صادرات غیرنفتی هم به سمت بنادر چینی صورت می‌گیرد. البته بخشی از تجارت خارجی ایران با چین از طریق برخی کشورهای منطقه و به‌طور خاص امارات متحده عربی انجام می‌پذیرد و آمارها نشان می‌دهد که حجم تجارت خارجی ایران با چین در سال ۱۴۰۰ پس از فروکش کردن شیوع کرونا رشدی قابل ملاحظه داشته و به ۲۶ میلیارد و ۷۱۵ میلیون دلار رسیده و نکته مهم اینکه برای نخستین بار تراز بازرگانی ایران در سال ۱۴۰۰ در تجارت با چین مثبت شده‌است.

کشاورزی

بازار داغ محصولات کشاورزی ایران در چین

جمعیت میلیاردری و حجم بالای تولید برای تامین نیاز داخلی و صادرات محصولات مختلف، چین را ناگزیر از واردات مواد خام از کشورهای دیگر می‌کند و ایران با ظرفیت بالای تولید محصولات کشاورزی و دامی، تامین‌کننده بخشی از این مواد اولیه است. اما کدام تولیدات ایران در حوزه کشاورزی و دامی در چین بازار گرم‌تری دارد؟

- چغندر**: پسته، فندق، بادام، خرما، کشمش، انجیر خشک
- میوه‌ها و سبزیجات**: سیب، پرتقال، انگور، گریپ‌فروت، گلابی
- تولیدات دامی**: عسل، مربا، نسف، گوچه، آدامس، نوشابه، سرکه، شکلات
- کشاورزی**: زعفران، پنبه
- سبزی**: سبزی‌های تازه، پیازخنده و خشک
- دامی**: هزارلا (الایش دامی)، پشم، پوست، چرم، تئتانگو
- حیوانات**: انواع ماهی، میگو
- پرورانه‌ترین**: پسته و زعفران